

Zpráva o šetření ve věci odebrání sedmi dětí z péče rodičů

Na podnět paní A. (matka) jsem prošetřil postup Městského úřadu Třebíč jako orgánu sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD Třebíč) a postup Městského úřadu Znojmo jako orgánu sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD Znojmo). OSPOD Třebíč byl tzv. kmenovým orgánem sociálně-právní ochrany dětí.¹ OSPOD Znojmo byl tzv. dožádaným orgánem sociálně-právní ochrany dětí,² stejně jako Městský úřad Přerov jako orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD Přerov), jehož postup jsem však nešetřil.

Posuzoval jsem důvody odebrání dětí i výkon rozhodnutí. A zabýval jsem se i tím, jakou pomoc rodiče sedmi dětí, které jim soudy odebraly, získali, aby mohli překlenout velmi složitou životní situaci.

A. Shrnutí závěrů

Šetřením jsem dospěl k těmto závěrům:

- (1) Považuji za správné, že OSPOD Znojmo podal návrh k soudu na vydání předběžného opatření, kterým soud prvních šest dětí odebral z péče rodičů a umístil je do náhradní péče. OSPOD Znojmo byl za daných okolností povinen takový krok udělat. OSPOD Třebíč mu správně připravil podklady, které vycházely z dobré znalosti rodinné situace. OSPOD Třebíč i OSPOD Znojmo spolupracovaly v zájmu dětí (a dobré správy). (C.1)**
- (2) OSPOD Znojmo mohl při výkonu rozhodnutí postupovat lépe. (C.2)**
- (3) I k odebrání novorozené dcery z péče matky existovaly velmi vážné důvody. OSPOD Třebíč byl po celou dobu aktivní a úzce spolupracoval s OSPOD Přerov, který podával návrh soudu. OSPOD Třebíč opět vycházel z dobré znalosti rodinné situace a i tentokrát jednal v zájmu dítěte (a dobré správy). Rodiče měli možnost se s dcerou stýkat. (C.3)**
- (4) OSPOD Třebíč vyčerpal všechny dostupné možnosti podpory rodičům. Především matce pomáhal, radil, působil na ni a snažil se jí zajistit pomoc, aby odvrátil umístění dětí do náhradní péče. Návrat dětí zpět do péče rodičů nebyl možný. (C.4)**

B. Skutková zjištění

Po ukončení pobytu v azylovém domě v B. se matka se šesti dětmi přestěhovala do zchátralého domu v menší obci C. Tamní podmínky OSPOD Třebíč i OSPOD Znojmo

1 Jde o orgán sociálně-právní ochrany dětí příslušný podle místa trvalého bydliště dítěte (§ 61 odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí).

2 Ve smyslu § 62 zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

vyhodnotily jako bezprostředně ohrožující život a zdraví dětí. Brzy proto soud na návrh OSPOD Znojmo odebral děti z péče rodičů a umístil je do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (zařízení) – kvůli nedostatku kapacity čtyři starší do zařízení v D. i u E., dvě mladší potom do zařízení v F. Později se OSPOD Třebíč podařilo sjednotit sourozence v jednom zařízení (v D. u E.).

Výkon soudního rozhodnutí, kterého se zúčastnil pracovník OSPOD Znojmo, proběhl dramaticky. Soudní úředníci se nejprve pokusili navázat s rodiči konstruktivní kontakt, nicméně přes bojovné a agresivní naladění otce neuspěli. Otec rozhodnutí odmítl respektovat a uvnitř domu se zabarikádoval. Soudní vykonavatel proto vyhodnotil situaci jako velmi rizikovou a požádal o součinnost Policii České republiky.

Na místo postupně dorazili policejní hlídky, velitel policie, kriminalisté, policejní vyjednávač a nakonec zásahová jednotka (těžkooděnci), která vstoupila do domu násilím. Děti nakonec z domu vyvedla babička, která děti předala k převozu. Otec při zákroku kladl odpor a policie jej zadržela.

Nejstarší chlapec byl v době výkonu rozhodnutí mimo domov. Po jeho nalezení mezi bezdomovci v I. ho soud umístil do zařízení v G., odkud ihned utekl. Rodiče ho nakonec sami přivedli do D. zařízení, v němž žily ostatní děti. Později soud rozhodl o nařízení ústavní výchovy nad všemi dětmi a přemístil je ze zařízení do dětského domova.

V průběhu času matka porodila dceru v přerovské porodnici, kterou soud okamžitě svěřil do pěstounské péče na přechodnou dobu.

C. Právní hodnocení

C.1 Důvody odebrání dětí v C.

Soud může na návrh orgánu sociálně-právní ochrany dětí rychle odejmout dítě z péče rodičů, pokud orgán sociálně-právní ochrany dětí osvědčí, že o dítě není dostatečně pečováno, nebo že je vážně ohrožen jeho život, zdraví nebo jeho řádný vývoj či jiný důležitý zájem.³

Odebrání dítěte pouze pro chudobu rodiny je nepřijatelné.⁴

3 Článek 9 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte (vyhlášené pod č. 104/1991 Sb.), čl. 8 odst. 2 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (vyhlášené pod č. 209/1992 Sb.), čl. 32 odst. 4 věta druhá Listiny základních práv a svobod, § 924 občanského zákoníku, § 16 odst. 1 zákona o sociálně-právní ochraně dětí, § 452 a 454 odst. 1 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních.

4 Srov. § 14 odst. 3 písm. b) zákona o sociálně-právní ochraně dětí a § 971 odst. 3 občanského zákoníku.

Orgány sociálně-právní ochrany dětí vzájemně spolupracují v zájmu dobré správy a musí hlídat, aby jejich všechny současně probíhající postupy na sebe navazovaly a nebyly v rozporu.⁵

Zjistil jsem, že odebrání šesti dětí z péče rodičů bylo výsledkem kombinace několika okolností.

Dům v C. byl v téměř havarijním stavu, pro život dětí naprosto nevhodný. Elektřinu zajišťoval benzinový generátor umístěný přímo uvnitř domu, což soud vyhodnotil jako bezprostřední ohrožení života dětí kvůli možnému úniku nebezpečných plynů.

V domě navíc nebyla tekoucí voda (rodina brala užitkovou vodu z obecní studny přes silnici), nebyl zaveden plyn ani kanalizace. Dům neměl ani koupelnu, záchod byl velmi znečištěný. Děti neměly vlastní postele a spaly společně v jedné místnosti na starém a rozbitém vybavení. Prostředí nebylo absolutně vhodné pro novorozence (matka byla v době stěhování ve vysokém stupni těhotenství).

Dlouhodobým problémem rodiny bylo **zanedbávání školní docházky dětí** (u všech dětí v řádu stovek zameškaných hodin). Po přestěhování se situace navíc ještě zhoršila, neboť rodiče děti nepřehlásili do místních škol. Trestní soud rodiče později odsoudil za zanedbávání povinné školní docházky dětí.

Již před přestěhováním rodiny do C. rodiče **zanedbávali hygienu dětí**. Děti byly opakovaně popisovány jako špinavé, zapáchající a nedostatečně oblečené vzhledem k počasí.

Nejstarší dcera začala vykazovat v mnoha směrech **rizikové chování** (návykové látky, závadová parta, sexuálně nevhodné chování, nerespektování autorit). Rodiče nedokázali dceru výchovně usměrňovat.

Popsané závažné okolnosti ještě zvýrazňoval fakt, že rodiče neměli na svoji situaci náhled, stavěli se do pozice oběti systému a nehodlali na svém životním stylu cokoli měnit. **Odmítali jakoukoli pomoc**, ať šlo o dopomoc s výchovou a doučováním dětí, o zvyšování rodičovských kompetencí, o pomoc s hledáním bydlení či se zajištěním odborné pomoci. Matka se postupně uchylovala jen ke strategii vyhýbání a lhaní. Otec býval během všech jednání agresivní.

Návrh k soudu na vydání předběžného opatření, kterým by se děti umístily do zařízení vyžadujícího okamžitou pomoc, podal jako místně příslušný OSPOD Znojmo. OSPOD Třebíč připravoval podklady.

Mám tedy za to, že důvody pro odebrání šesti dětí v C. z péče rodičů a jejich umístění do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc představovala kombinace hned několika vážných rizik – bezprostředního ohrožení zdraví a řádného vývoje dětí

⁵ Ustanovení § 8 správního řádu.

v neobyvatelném domě, naprostého zanedbání školní docházky, zanedbání další péče o děti a jejich výchovy a především nulové součinnosti rodičů.

Ačkoliv zákon zakazuje odebírat děti pouze z důvodů chudoby rodiny, v tomto případě se jednalo o souběh hlubokého sociálního úpadku, ohrožení zdraví a dokonce i života dětí a dlouhodobého ohrožení řádného vývoje dětí.

Považuji za správné, že OSPOD Znojmo podal návrh k soudu na vydání předběžného opatření, kterým soud prvních šest dětí odebral z péče rodičů a umístil je do náhradní péče. OSPOD Znojmo byl za daných okolností povinen takový krok udělat. OSPOD Třebíč mu správně připravil podklady, které vycházely z dobré znalosti rodinné situace. OSPOD Třebíč i OSPOD Znojmo spolupracovaly v zájmu dětí (a dobré správy).

C.2 Výkon rozhodnutí

Před provedením výkonu rozhodnutí soudní vykonavatel projedná postup s příslušným orgánem sociálně-právní ochrany dětí. Orgán sociálně-právní ochrany dětí posoudí, zda navrhovaný postup není v rozporu se zájmem dítěte nebo nepředstavuje nepřiměřený zásah do jeho práv a jeho vývoje. Upozorní také na potřebu zajistit zvláštní podmínky a spolupracuje při jejich zajištění.⁶

Při výkonu rozhodnutí je třeba postupovat citlivě s ohledem na dítě tak, aby nedošlo k nepříjemnému zásahu do jeho psychického a citového vývoje nebo jinému neodůvodněnému zásahu do jeho práv.⁷ Je-li to potřebné, orgán sociálně-právní ochrany dětí zajistí nebo zprostředkuje dítěti odbornou pomoc, zejména pomoc dětského psychologa.⁸

Pracovník orgánu sociálně-právní ochrany dětí může doporučit, aby se ve výkonu rozhodnutí pokračovalo v jinou dobu, pokud by jeho okamžité provedení mohlo dítěti způsobit vážnou újmu na zdraví nebo ohrozit jeho příznivý vývoj.⁹

OSPOD Třebíč pro vysoké riziko konfliktu již v předstihu varoval OSPOD Znojmo, že by bylo vhodné zajistit během výkonu rozhodnutí policejní asistenci. OSPOD Znojmo

6 Ustanovení § 7 odst. 1 Instrukce Ministerstva spravedlnosti, Ministerstva vnitra, Ministerstva zdravotnictví, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 22. 12. 2015, č. j. 33/2013-OD-Org, kterou se mění Instrukce Ministerstva spravedlnosti, Ministerstva vnitra, Ministerstva zdravotnictví, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 5. 4. 2007, č. j. 142/2007-ODS-Org, kterou se upravuje postup při výkonu soudních rozhodnutí ve věcech péče o nezletilé (společná instrukce).

7 Ustanovení § 497 odst. 3 zákona o zvláštních řízeních soudních.

8 Ustanovení § 6 odst. 2 společné instrukce.

9 Ustanovení § 7 odst. 2 společné instrukce.

naplánoval, že nejprve vyzvedne starší dívky ve škole a posléze se pojedí pro zbytek dětí do C.

Výkonu rozhodnutí v C. se zúčastnili soudní vykonavatel, vyšší soudní úřednice, dva příslušníci justiční stráže a pracovník OSPOD Znojmo. Úředníci se nejprve pokusili navázat komunikaci s otcem přes okno a následně u vstupních dveří. Otce seznámili s rozhodnutím soudu a vysvětlili mu, že technický stav domu představuje pro děti závažné riziko. Otec však vydání dětí rezolutně odmítl a prohlásil, že děti vydá pouze „přes svou mrtvolu“ a že „bude válka“ (později ho dokonce viděli se sekýrou v ruce).

Po vyhodnocení situace se soudní úředníci a pracovník OSPOD Znojmo snažili přeměrovat komunikaci na dědečka dětí, který se nacházel v domě a reagoval racionálněji. Vysvětlovali mu rizika spojená s havarijním stavem nemovitosti a snažili se dosáhnout dobrovolného vydání dětí. Rodina však v reakci na upozornění, že úředníci přivolají policii, zabarikádovala vstup do domu. Úředníci proto ustoupili do bezpečné vzdálenosti a přivolali Policii České republiky.

Po příjezdu policie se situace dále vyhrotila. Když nepomohla ani běžná policejní hlídka a její velitel ani pracovník z krajského ředitelství, policie na místo vyslala vyjednavče, který se pokusil s rodinou komunikovat a dosáhnout dobrovolného vydání dětí. Vyjednávání však nebylo úspěšné, a proto policie přivolala zásahovou jednotku (maskované těžkooděnce). Pracovník OSPOD Znojmo po celou dobu setrval na místě jako doprovod soudních orgánů a připravoval převzetí dětí. Babička následně děti vyvedla z domu a předala je pracovníkovi OSPOD Znojmo k dalšímu zajištění péče a převozu.

Pracovník OSPOD Znojmo bezprostředně po převzetí dětí zajistil jejich základní potřeby a snažil se zmírnit dopady události. Nejmladší děti převezl na centrální příjem nemocnice ve H. k lékařskému vyšetření, aby ověřil jejich zdravotní stav a schopnost dalšího převozu. Následně zajistil transport všech dětí do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc. Pracovník OSPOD Znojmo následně uvedl, že takto dramatický průběh výkonu rozhodnutí ve své praxi dosud nezažil.

Zásah měl na děti výrazně traumatizující dopad. Děti během převozu i později v zařízeních působily vyděšeně a plakaly. Některé v důsledku stresu zvracely. Pracovníci zařízení popsali, že děti dorazily vyděšené. Dvě menší děti v zařízení v F. se od sebe neodtrhly, a to ani v noci.

Nutno také dodat, že matka dětí byla v té době v pokročilejším stádiu těhotenství a ve svém podnětu poukazovala na to, že na ni policisté zásahové jednotky mířili zbraněmi.

Z popsanych zjištění tedy vyplývá mimo jiné snaha zmírnit konflikt přeměrováním komunikace z opozičně nastaveného otce na dědečka dětí, který působil racionálněji a byl ochoten s pracovníky komunikovat. Poté, co rodina odmítla děti vydat a situace

přešla do fáze policejního zásahu, OSPOD Znojmo již nemohl situaci nijak usměrňovat. Policie sice nejprve využila standardní prostředky komunikace, včetně zapojení policejního vyjednavatele, avšak následně přistoupila k razantnímu a silovému zákroku. Takový postup se v dané situaci zřejmě jevil jako nevyhnutelný. Přesto jsem přesvědčen, že **bylo možné předem lépe připravit opatření zaměřená na ochranu dětí.**

Pokud měl OSPOD Znojmo informace, že je pravděpodobný výrazný střet s rodiči, mohl zvážit zapojení **krizového intervenanta** nebo jiného odborníka se zkušeností s akutními krizovými situacemi, který by se mohl bezprostředně zaměřit na podporu dětí. Nechci tím podceňovat zkušenosti pracovníků OSPOD Znojmo, nicméně popsaná situace vyžadovala velmi specifické zkušenosti s krizovou intervencí. Ostatně i pracovník OSPOD Znojmo následně uvedl, že dosud neměl s tak dramatickým průběhem výkonu rozhodnutí zkušenost.

Současně z dostupných podkladů nevyplývá, že by před výkonem rozhodnutí vznikl podrobnější **krizový plán** pro případ vyhocení situace. Takový plán by mohl alespoň částečně přispět k lepší koordinaci postupu jednotlivých aktérů a k větší ochraně dětí v průběhu zásahu.

OSPOD Znojmo v celém průběhu události **nedoporučil přerušit výkon rozhodnutí** a pokračovat v jinou dobu. V mezičase se mohl ve spolupráci s OSPOD Třebíč pokusit působit na rodiče a pro další pokračování výkonu rozhodnutí zajistit dostatečně odborného pracovníka (např. krizového intervenanta).

Za nejzávažnější nedostatek však považuji absenci **následné psychologické podpory dětí** po skončení zásahu. Vzhledem k mimořádně dramatickému průběhu události bylo podle mého názoru namístě zajistit dětem bezprostřední odbornou psychologickou pomoc, která by pomohla zmírnit dopady prožitého stresu a traumatizující zkušenosti. Z dostupných informací přitom nevyplývá, že by v nemocnici proběhlo psychologické nebo krizové ošetření dětí. Zdravotní péče měla spíše charakter krátkého somatického vyšetření před převozem, nikoli komplexní krizové intervence zaměřené na psychické dopady zásahu.

Mám za to, že v posuzované věci došlo k vážnému a nepřijatelnému zásahu do psychického i citového vývoje dětí. Byť je viníkem této situace z velké části otec dětí, OSPOD Znojmo jde k tíži nedostatečná příprava výkonu rozhodnutí. Společně se soudním vykonavatelem měl vytvořit krizový plán a zajistit krizového intervenanta. A především měl pro děti následně zajistit akutní psychologickou pomoc.

C.3 Důvody odebrání nejmladší dcery v I. a styk rodičů s ní

Jak už jsem uvedl, soud může na návrh orgánu sociálně-právní ochrany dětí rychle odejmout dítě z péče rodičů, pokud orgán sociálně-právní ochrany dětí osvědčí, že o dítě není dostatečně pečováno, nebo že je vážně ohrožen jeho život, zdraví nebo

jeho řádný vývoj či jiný důležitý zájem, přičemž odebrání dítěte pouze pro chudobu rodiny je nepřijatelné.

I po umístění dítěte do náhradní péče mají dítě a jeho rodiče právo udržovat vzájemně kontakt.¹⁰

Zjistil jsem, že soud odebral nejmladší dceru z péče matky ještě v I. porodnici kvůli naprosté neschopnosti rodičů zajistit novorozenci základní životní potřeby a řádnou péči. V době porodu matka sice formálně pobývala v azylovém domě v J., často se ale pohybovala se svým partnerem (a otcem dětí) mezi bezdomovci v J. squatu. OSPOD Třebíč i OSPOD Přerov se vážně obávaly, že by matka mohla odejít s novorozencem právě mezi bezdomovce. Situaci komplikovalo i rizikové a současně nesledované těhotenství a nízká porodní váha dítěte.

Zásadním faktorem pro zásah do rodinného života byla absolutní nepřipravenost na novou situaci a pasivita matky. Neměla pro dítě zajištěnou základní výbavu, neměla domluveného pediatra, byla zcela bez finančních prostředků a postrádala osobní doklady. Dlužila za pobyt v azylovém domě a neoprávněně čerpala sociální dávky, jejichž výplatu úřad práce zastavil. Na situaci neměla náhled, přijala životní styl svého partnera a orgánům sociálně-právní ochrany dětí se vyhýbala.

Po umístění dívky do pěstounské péče na přechodnou dobu, a posléze i po jejím přemístění do pěstounské péče, rodiče obdrželi kontakt na doprovázející organizace pěstounů, jejichž pracovníci koordinovali setkávání rodičů s dítětem a předávání informací o dítěti.

Ze spisové dokumentace vyplývá, že komunikace koordinačních pracovníků s rodiči ohledně jednotlivých kontaktů s dcerou nebyla snadná. Rodiče nepotvrzovali domluvená setkání, příp. se ozývali se svými požadavky pozdě, a způsobovali tak nedorozumění, která navíc neřešili konstruktivně. Kontakt s dcerou však měli.

Mám tedy za to, že OSPOD Třebíč i OSPOD Přerov situaci vyhodnotily jako stav, kdy je vážně ohrožen řádný vývoj a zdraví dítěte a případným přestěhováním do zcela nevyhovujících podmínek i jeho život.

Návrh k soudu na vydání předběžného opatření, kterým by se dítě předalo do péče pěstounky na přechodnou dobu, podal jako místně příslušný OSPOD Přerov. Třebíčský OSPOD mu opět připravoval podklady.

Ačkoliv zákon zakazuje odebírat děti pouze z důvodů chudoby rodiny, i v tomto případě se jednalo o souběh hlubokého sociálního úpadku, potenciálního ohrožení zdraví a dokonce i života novorozence dítěte. Vážnost situace potvrzuje i to, že soud rozšířil kompetence pěstounů nad běžný rámec.

10 Čl. 9 odst. 3 Úmluvy o právech dítěte a § 960 odst. 2 občanského zákoníku.

Mám za to, že k odebrání novorozенého dítěte z péče matky existovaly velmi vážné důvody. OSPOD Třebíč byl po celou dobu aktivní a úzce spolupracoval s OSPOD Přerov, který podával návrh soudu. OSPOD Třebíč opět vycházel z dobré znalosti rodinné situace a i tentokrát jednal v zájmu dítěte (a dobré správy). Rodiče měli možnost se s dcerou stýkat.

C.4 Pomoc rodičům

Umístění dítěte do náhradní péče je krajním opatřením, orgán sociálně-právní ochrany dětí mu musí předcházet využitím méně invazivních opatření, která na sebe navazují,¹¹ zejména pomocí, poradenstvím, působením na rodiče, pořádáním případových setkání a zprostředkováním spolupráce s odborníky.¹² V případě potřeby může orgán sociálně-právní ochrany dětí nařídit dohled nad rodinou, příp. iniciovat nařízení soudního dohledu.¹³ Odebráním dítěte z péče rodičů sociální práce OSPOD v žádném případě nekončí, neboť cílem je znovusjednocení rodiny.¹⁴

Zjistil jsem, že OSPOD Třebíč rodině poskytoval rozsáhlou pomoc, která zahrnovala širokou škálu intervencí od praktické pomoci s bydlením až po odborné poradenství.

Jednou z nejintenzivnějších aktivit OSPOD Třebíč bylo **hledání adekvátního bydlení**, zejména v době, kdy matce končil pobyt v azylovém domě v B. Pracovnice OSPOD Třebíč obvolaly mnoho azylových domů napříč celou republikou. Většina měla buď zcela naplněnou kapacitu, nebo nedokázala přijmout tak početnou rodinu.

Pracovnice rovněž informovaly rodiče o novém projektu sociálního bydlení v Třebíči, předaly jim konkrétní kontakty na pracovníce daného odboru a podrobně matce vysvětlily, jak má o byt požádat a co v žádosti uvést. Rodičům opakovaně vysvětlovaly možnost umístit děti dočasně do zařízení na jejich vlastní žádost, aby získali čas na vyřešení bytové situace, aniž by děti musel odebírat soud.

Rodiče měli zajištěnou **odbornou pomoc**. Pracovníci azylového domu v B. matce vydatně vypomáhali, snažili se ji aktivizovat a zvyšovat její rodičovské kompetence, přičemž jejich pomoc se soustředila především na hygienické návyky dětí, vedení domácnosti, doučování dětí apod. Podpora nevedla k žádnému výsledku. Matka

11 Srov. § 1 odst. 2 písm. c), § 9a odst. 2, § 10 odst. 5 písm. a), § 12 odst. 1 písm. c) a § 14 odst. 3 písm. b) zákona o sociálně-právní ochraně dětí. Viz rovněž nálezy Ústavního soudu ze dne 12. 5. 2015, sp. zn. I. ÚS 2903/14 (N 94/77 SbNU 377), dostupný z: <http://nalus.usoud.cz>.

12 Ustanovení § 10 odst. 1 písm. b) a c) a odst. 3 písm. c), d) a e), § 11 odst. 1 písm. a) zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

13 Ustanovení § 13 odst. 1 písm. b) zákona o sociálně-právní ochraně dětí, § 925 odst. 1 písm. b) občanského zákoníku.

14 Ustanovení § 1 odst. 2 písm. c), § 5 či § 10 odst. 3 písm. d) zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

zpočátku spolupracovala, ale po půl roce se její přístup změnil a téměř přestala komunikovat.

OSPOD Třebíč se snažil rodině doporučovat pro nejstarší dceru s rizikovým chováním středisko výchovné péče (ambulantní i pobytovou formu). Předával kontakty, pomáhal sjednávat termíny. Opět bez efektu.

OSPOD Třebíč vedl matku k tomu, aby dceru motivovala ke spolupráci se školní psychologkou a později navrhoval návštěvu pedopsychiatra. Pro dívku později vyjednával i hospitalizaci na dětské psychiatrii. Kvůli podezření, že užívá drogy, se snažil zprostředkovat spolupráci s místním centrem K. a nabízel možnost orientačního testování u pediatra a konzultace s adiktologem.

OSPOD Třebíč se snažil rodině pomáhat ohledně **financí a materiálního zázemí**, často ve spolupráci s charitativními organizacemi a úřadem práce. Předal matce kontakt na specializovanou službu, která pomáhá s hledáním práce, a opakovaně ji instruoval, jak a kam se dostavit. Matku směřoval k využívání potravinových bank a charitních šatníků. Azylový dům v J. zajistil pro novorozenou dceru základní vybavičku (kočárek, postýlku a oblečení). OSPOD Třebíč radil matce, jak žádat o dávku mimořádné okamžité pomoci na úřadu práce.

Pracovníci OSPOD Třebíč poskytovali rodině pomoc v **právních i výchovných otázkách**. Po odebrání dětí matce radili, jak strukturovat návrh k soudu na zrušení předběžného opatření a co v něm uvést, aby měla šanci na úspěch. Vedli individuální pohovory s matkou i dětmi. Radili matce, jak nastavit hranice, jak komunikovat s dcerou nebo jak důsledně dohlížet na školní docházku. Nejstarší dívku poučovali o rizicích užívání drog, nevhodném sexuálním chování a nutnosti dodržování školního řádu.

OSPOD Třebíč po odebrání dětí svolal **případovou konferenci** za účasti rodičů a dalších odborníků, kde otevřeně mapovali situaci a plánovali kroky k možné stabilizaci rodiny. OSPOD Třebíč také pravidelně **informoval matku o všech změnách** (např. přemístění nejstarší dcery do diagnostického ústavu) a **předával jí přímé kontakty** na sociální pracovníky v zařízeních, aby mohla být se svými dětmi v kontaktu.

OSPOD Třebíč ještě před odebráním dětí inicioval, aby soud nad rodinou nařídil **soudní dohled** v rámci zahájeného soudního řízení upravujícího poměry k dětem. Kvůli složitějšímu doručování rozhodnutí mohl soud dohled vykonávat v zásadě až ve chvíli, kdy děti přešly do péče zařízení.

OSPOD Třebíč rovněž inicioval nadstandardní společné setkání všech sourozenců a rodičů na úřadě, aby se celá rodina mohla vidět. Zprostředkoval předání videa s novorozenou sestrou starším dětem do zařízení.

OSPOD Třebíč ve všem, co dělal, narážel na velmi nízkou míru spolupráce rodičů (u otce dokonce na agresivitu), kteří žili dlouhodobě v nestabilních poměrech, jež se

setrvale zhoršovaly. Přestože rodiče často tvrdili, že jim nikdo nepomáhá, ze **zjištění beze všech pochybností jasně vyplývá, že OSPOD Třebíč vyčerpal v podstatě všechny dostupné a reálné možnosti podpory. Rodičům (především matce) pomáhal, radil, působil na ni a snažil se jí zajistit veškerou dostupnou pomoc. Jeho kroky byly provázané a považuji je za správné, a to jak před umístěním, tak po umístění dětí do náhradní péče. Návrat dětí zpět do péče rodičů nebyl možný.**

D. Informace o dalším postupu

Zprávu zasílám tajemnici Městského úřadu Třebíč i tajemnici Městského úřadu Znojmo. Tu žádám, aby se ve lhůtě 30 dnů od jejího doručení vyjádřila ke zjištěným pochybením a vyrozuměla mě o přijatých opatřeních k nápravě.¹⁵ Pokud nepřijme opatření k nápravě nebo provedená opatření nebudu považovat za dostatečná, vydám závěrečné stanovisko, v němž navrhnou opatření k nápravě.¹⁶

Ve vztahu k Městskému úřadu Třebíč šetření končím.¹⁷

Zprávu zasílám i matce.

Brno 26. května 2026

JUDr. Vít Alexander Schorm
zástupce veřejného ochránce práv
(podepsáno elektronicky)

15 Podle § 18 odst. 1 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv a o ochránci práv dětí.

16 Podle § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv a o ochránci práv dětí.

17 Podle § 17 zákona o veřejném ochránci práv a o ochránci práv dětí.